

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési díjak:
egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknek és tanítóknak egész évre 3 frt.

Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; helyegdíj minden beiktatásért 30 kr.

Hivatalos hirdetések díja:
Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, helyegdíjjal, nyugtábellyel és támlappal együtt 3 frt.

Nyitltér soronként 30 kr.
többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmentetlen levelek csak ismert kéztől fogadhatnak el.

Nemzeti nagy ünnepünk.

Csak egy néhány óra választja el a magyar nemzetet attól a magaslatos pillanattól, melyben le fog hullni a lepel a nemzeti szabadság és dicsőség halhatatlan bajnokainak ércemlékéről és Buda várában.

A magyar érzi s mindenki tudhatja, a ki alkotmányunkat és történelmünket ismeri, hogy ez ünnep, e szobor s szabadságharcunk bajnokainak dicsőítése nem aktuális politikai ténykedés, hanem a halás nemzetnek nagyjai iránt tanusított tiszteletében és kegyeletében a kötelesség felismerése, s az abban önként jelentkező önbecsülés.

Alkotmányunk visszaállítása óta soha sem volt a magyar szívéhez olyan közel nap, mint a koronázás és ez a vasárnapi szobor-ünnep.

Hála neked idő, te mester az emberek felett, hála neked Magyarok Istene, ki az időt igazgatod, hogy összhangba tudtad hozni az egymáshoz valókat, melyeket a gyarló ember szem ellentéteseknek is láthatott.

Ott lesz tehát az egész nemzet s a ki Buda várába fel nem juthat, szívben és lélekben egyidejűleg, kunyhóban és palotában, a kicsiny és nagy imát rebeg e napon érted nemzetünk s érettök a félistenek előtt, kik téged a nehéz napokban véreikkel váltottak meg s leborul szobraik előtt.

A nemzet emelte, a nemzet szenteli meg és avatja fel, a történelem halás érdeméül örökíti meg a mai nemzedéknek, s annak a jóságos királynak, kinek atyai szeretettől áthatott jogára alatt az utódoknak ily nemes példa juthat örökségül.

Letesszük mi is a dicső emléket megörökítő szoborra ime szerény koszorunkat, bizonyosat téve, hogy a szent lélek magasztos ünnepén az égi láng, a hazafiság tiszta szent tüze, keblünkben is él, s az ő Buda felett ragyogó égi fénynek a mi kis mécsvilágunk is egy atomát képezi!

Légy üdvöz dicső emléke, dicső kor, dicső férfiaknak!

Légy örök Melkája a magyarnak, hova a késő utódok zarándokolni járva, lábaidnál az önzetlen és önfeláldozó hazafiság tiszta forrásából merithessenek az idők végéig.

Bartha Endre.

Vármegyei élet.

Szilágyvármegye közigazgatási bizottsága május 8-dikán tartotta havi rendes ülését báró Wesselényi Miklós főispán elnöklése alatt.

Jelen voltak: Szikszai Lajos, kir. tanácsos, alispán, Török István, főjegyző, Dombi Károly ár. elnök, Halmágyi László, ár. ügyész, dr. Berger János, főorvos, Kerekes József, kir. tanácsos, tanfelügyelő, Vicenti Pál, p. ü. igazgató-helyettes, Gazda Ferenc, kir. ügyész, Klein Adolf, kir. mérnök, építészeti hivatali főnök, Fodor Elek, közigazd. előadó, br. Podmanický Gyula, Lőrincy György, Kiss Lajos, Bíró Ferenc, Sántha Dezső, Somogyi Kálmán és Pap György. Igazolatlanul távol volt: br. Kemény Árpád, és Svaiceer Aladár.

Az alispán jelenti, hogy az elmúlt ápril havában közbiztonsági viszonyaink kielégítőek voltak, kisebbbesebbi vétségek és büntények fordultak ugyan elő, de a csendőrség ébersége minden egyes esetben lehetővé tette a tettesek kézrekerítését.

Az állategészségi viszonyok kedvezők valának, mert a Sz.-Szegen és Nagy-Szegen a juhok közt föllépett rühkórán kívül járványos és ragályos betegségek nem fordultak elő. Az Ér-Hatvanban fölmerült takonykór gyanúját zár alá helyezett gazdasági udvar továbbra is zár alatt tartatik.

Felsorolja ezután az alispán az idei fősorozás eredményét.

Erről lapunkban esetről esetre megemlékezvén, ezúttal csak annyit említünk föl, hogy a vármegye területéről fölhívott 3476 hadköteles körül besoroztatott az újoncjutalék javára 805, a póttartalékba 98; igazolt és törvénytelen távollévek száma 326.

A sorozás mindenik járásban pontosan és teljes rendben hajtatott végre s úgy a főszolgabírói hivatalok, mint a községi előjáróságok által vezetett katonai nyilvántartások általában jólnek találtattak, különösen kitínők valának a krasznai és zsilói járáások nyilvántartásai, a sz.-eseli járásban tapasztaltattak némely szabálytalanságok a melyeknek pótlása iránt a rendelet kiadott.

Végül bejelenti az alispán, hogy a már 4 hónap óta beteg vármegyei tisztí főügyész teendőinek ellátása céljából főispánunk a múlt hó végén Bíró Ferenc zilahi gyakorló ügyvédet, törvényhatósági és közigazgatási bizottsági tagot tiszteletbeli főügyésszé nevezte ki.

A pénzügyigazgatóság jelentése szerint a folyó évi 540801 frt 84 $\frac{1}{2}$ kr helyesbített adótarozásból befizettetett 75391 frt 56 kr, hátralék 466410 frt 28 $\frac{1}{2}$ kr. A 18229 frt 90 $\frac{1}{2}$ kr hadmentességi díjból csak 999 frt 23 $\frac{1}{2}$ kr fizettetett be.

Házadó-mentesség ápril hóban 3 házra 4 lakrészre engedélyeztetett.

A királyi ügyész által előterjesztett kimutatás szerint a zilahi központi fogházból ápril hó folyamán kibocsátott 13 férfi, 2 nő, bent maradt 53 férfi, 3 nő. Gyógykezeltetett 6 férfi, 3 nő; kiadatott 1574 étüdag, 201 frt 98 kr értékben. Teljesítettek a rabok 820 napszámot, melyekért a kincstár részére 46 frt 70 kr, a munkások javára 18 frt 80 kr folyt be. Halálozás nem fordult elő.

A kir. építészeti hivatal jelenti hogy az állami uton az árokiszűritési és padka töltési munkák megkezdettek, ugyancsak a kavics-szállítás is. A hengerezés is folyamatban van. Az uttest és műtárgyak jó karban vannak. A törvényhatósági utakon az átvett kavics beágyaltatott, az utak elég jó karban vannak.

Az árvaszéki elnök jelentéséből fölemlítjük, hogy a központi árvaszéknél feldolgozandó 1155 beadványból elintéztetett 813, hátralék 342.

A kir. tanfelügyelő jelenti, hogy az ápril havi közigazgatási bizottsági ülés óta 26 iskolában 28 tanteremmel tartott vizsgálatot.

Felsoroljuk ama községeket, a melyek iskoláit a tanfelügyelő meglátogatta, a következőkben: Ér-Kávas, Ér-Hatvan, Ér-Szodoró, T.-Szántó, N.-Pacul, Balázsháza, Tasnád, T.-Szarvad, Sarmaság, Sz.-Kövesd, Ökörítő, M.-Goroszló, Balla és Nagyfalva.

Különösen megdicséri a jelentés a sz.-kövesdi állami iskolában talált rendet és kitűnő eredményt, melyekért Márk János tanítót illeti az elismerés, azért pedig hogy a díszes és jól berendezett iskola megvan, az annak felállítását tetemes anyagi áldozatokkal elősegített br. Kemény Árpád iránt köteles a hála és elismerés adóját leróni.

Az egyes iskoláknál talált felszerelési hiányok kiegészítése és a tanítási eredményben talált hibák elenyésztetése iránt a tanfelügyelő intézkedett.

A vármegyei főorvos jelenti, hogy a közegészségi viszonyok a nagyobb számú betegedési esetek miatt ápril hó folyamán valamivel kedvezőtlenebbek voltak mint az előző hónapokban, rosszaknak azonban nem mondhatók.

Uralgó kór gyanánt a légzőszervek hurokos és lobos megbetegedései szerepeltek, főleg felnőtteknél, nagyobbára gyors és kedvező lefolyással, gyermekeknél még emésztési bántalmak és váltóláz-esetek fordultak elő. Sz.-Somlyón egy, halállal végződött alhártyás toroklob eset is volt.

Er-Körösön 3, Zilahon 6 ronesoló toroklob eset fordult elő. Zilahon ezek közül elhalt 4, a többi és a körösiek mind meggyógyultak. A belügyminiszter által megasabott övintézkedések szigorú pontossággal végrehajtottak.

A vármegye sz.-somlyói kórházában ápril hó folyamán gyógykezeltetett 20 beteg, gyógyult 9, meghalt 1, bent maradt 10.

Zilah város magán kórházában 21, gyógyult 8, meghalt 3, bent maradt 10.

A vármegye területén kiadatott 68 látogatást, ezek közt 9 súlyos sérülésekről.

Törvényeségi bocsolás 2, orvos-rendőri hullaszemle szintén 2 esetben eszközöltetett.

Véletlen halál 3, erőszak miatti halál 1 esetben fordult elő.

A szokásos orvos-rendőri intézkedések az elmúlt hónapban is foganatosítottak, a himlőoltási előmunkálatok befejeztettek, sőt néhány helyen az oltás meg is kezdett.

Jelenti végül főorvos, hogy az idei fősorozások alkalmával a felhívott védkötelesek elég tisztán jelentek meg s csak 1 bujakóros és 2 trachoma-gyanus találtattott közöttük, kiknek családjai is megvizsgáltattak és a kellő gyógyintézkedések elrendeltettek.

Bartó Mózses szőri tisztartó és 2 éves kis fia trachomás szembajban szenvedőknek találtattván, a baj szerfölött ragályos volta miatt minden külérinkeztéstől eltiltattak s gyógykezelés alá vették.

Az állami uton építendő utkaparóház biztosítása céljából május 25 én tartandó árlejtésen, a közig. bizottságot Bíró Ferenc, akadályoztatása esetén Kiss Lajos fogja helyettesíteni.

Sz.-Somlyó város képviselőtestületének a községi közmunka felerészének kötelező megváltása iránt hozott határozata jóváhagyott.

Cserey Hermin okleveles óvónő a Wesselényi-egyesület benedekfalvi óvóiskolájához megválasztott rendes tanító-óvónő állomását megerősített s díjlevele jóváhagyott.

Br. Bornemisza Józsefné sz. udvarhelyi, Jasztrabszki Ignác n.-goroszlói, Péchy Zsigmond cikói, Judovics Ábrahám és Katz Jakab nádrádi, br. Wesselényi Béla rónai és Kösd község tulajdonát képező ködi kompajlon gyakorolt vámszedési joguk igazolása tárgyában kelt határozatok jogerőre emelkedvén, az iratok a kereskedelmi miniszterhez felterjesztettek.

A vármegyei közutakra az 1893. és 1894. évekre szükséges fedőanyag biztosítása végett ápril 12-én megtartott árlejtés eredménye alapján a vállalat 29829 frt 85 krért Gláner József és Goldglanc Jónás vállalkozóknak átadatni rendeltetett.

A zilah-varsoi uton levő 36. számú hid újból építése Szűcs Juonnak adatott át, ki az előirányzott 1715 frt 43 krból 8 $\frac{1}{2}$ %-ot engedett le.

Lampel József sámsoni és Zongor István m.-keceli körjegyzői iratok jegyzői vizsgára bocsátása iránti kérelmeik teljesítettek.

Több, magánosokat érdeklő ügyek elintézése után az ülés d. n. 1/2 órákor véget ért.

„Szilágy.”

Szilágyvármegye törvényhatósági bizottsága, Zilahon a vármegyei házigazdában 1893. évi május hó 25-én d. e. 9 órakor s folytatva tavaszi rendes közgyűlést tart melyre a meghívók már szétküldtek. A közgyűlés tárgyai:

1. Alispáni jelentés a vármegye közállapotáról.

2. Alispáni előterjesztés a közigazgatási bizottságban megüresedett tagsági hely betöltése tárgyában.

3. Alispáni előterjesztés az állandó választmány, közegészségügyi bizottság,

statisztikai bizottság, lótenyésztési bizottság és az állandó bíráló választmányban megüresedett tagsági helyeknek betöltése iránt.

4. Kereskedelemügyi miniszternek f. évi 5590. sz. leirata az 1893/4. évi közuti költségelőirányzatra vonatkozólag.

5. Kereskedelmi m. kir. miniszter urnak 15,489. sz. a kibocsátott rendelete a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara tagjainak újból való megválasztása tárgyában.

6. Alispáni előterjesztés, a vármegyei közművelődési és jótékonykassági alap létesítése s illetve az 1891. évi XV. t.-c. értelmében felállítandó kisedovodák és menedékházak segélyezése céljából vármegyei pótadó kivetése tárgyában.

Ezen előterjesztés feletti határozat az 1893. évi XV. t.-c. 10. §-a értelmében névszerinti szavazással hozatik meg.

7. Alispáni előterjesztés a zsiló-nagybányai tervezett vasut előmunkálai költségeihez való hozzájárulás tárgyában.

8. Alispán betérjeszti az ákosai, alsószopri, ér-mindszenti, zálnoki, ér-szodorói és ér-kisfalusi faiskolák megvizsgálásáról fölvett jegyzőkönyveket.

9. A „Szilágyi helyi érdekű vasut részvénytársaság” megkeresése, igazgatósági tagok kijelölése iránt.

10. Társhatósági átiratok.

11. A vármegyei közigazgatási bizottságnak az 1892. év II. felére vonatkozó jelentése.

12. A vármegyei házi pénztár és az abban kezelt alapokról, továbbá a vármegyei utadópénztárról, vicinális közmunka-pénztárról és egyéb alapokról az 1892. évre vonatkozólag egybeállított zárszámadások.

13. Felebbevezése Kovács Albert és Szabó Sándor bürgezdí lakosoknak, az oda való képviselőtestületnek az egyház részére adott ingatlan visszavétele tárgyában hozott határozata ellen.

14. Felebbevezése Szabó György brédi lakosnak, az oda való képviselőtestületnek regale jövedelem elajándékozását tárgyazó határozat ellen.

15. Felebbevezése Zsugán Ferenc és társa kárásztelki lakosoknak a képviselőtestület által az italmérségi jogosultság bérbeadása tárgyában hozott határozat ellen.

16. Felebbevezése Berényi János zilahilakosnak, a város képviselőtestülete által a „Nádastó” városi fürdőhelyiség bérleti idejének meghosszabbítása tárgyában hozott határozat ellen.

17. Felebbevezése Antal Vaszalika f. kékes-nyárlói lakosnak, az ottani képviselőtestület által a mezőgazdasági rend megállapítása tárgyában hozott határozat ellen.

18. Felebbevezése Éltető Károly varsoi körjegyzőnek, a Récsé község képviselőtestülete által baromjárlat kezelését tárgyazó 5. sz. alatt hozott határozat ellen.

19. Felebbevezése özv. Korbuly Józsefné zilahilakosnak, a város képviselőtestülete által kegydíj folyóvá tételének módzatai tárgyában hozott határozat ellen.

20. Felebbevezése Kovács János sz. paniti lakosnak, a község által mult évi 5. sz. alatt hozott határozat ellen.

21. Kérelme Kraszna nagyközség képviselőtestületének az 1891/1888. sz. vármegyei szabályrendelet módosítása iránt.

22. Alispán jóváhagyás végett betérjeszti több községnek a tervbe vett sz. somlyó-margittai helyi érdekű vasut kiépítéséhez való hozzájárulást tárgyazó határozatait. Ezzel kapcsolatban alispáni előterjesztés az ezen vasut kiépítéséhez a vármegye részéről nyújtandó segélyösszegéről és fedezési módjáról.

23. Kérelme Virág László, mint kisk. Aitai Jenő gyámjának, a nevezett kiskorú segélyezése iránt.

24. Kérelme Posner Lajos zilahilakosnak, ösztöndíj-adományozása iránt.

25. Kérelme az alsó-báni körjegyző-

ség községeinek körjegyzői lak építési költségeinek fedezését tárgyzázó határozataik jóváhagyása iránt.

26. A sz.-csehi jár. főszolgabíró előterjesztése Lupsa Mihály sülelmedi révész megjutalmazása iránt.

27. Kérelme Friedman Sámuel és Rothmayer Józsefnek egy Zilahon létesítendő zálogüzlet engedélyezése iránt.

28. Kérelme Sz.-Bagos és borzák községeknek jegyzői irnoki állomás rendszeresítését tárgyzázó határozataik jóváhagyása iránt.

29. Kérelme Ipp községnek körjegyzői székhely rendszeresítése iránt.

30. Kérelme Varsolc volt urbéréseinek a „zálog mező“ legelő közös használatának szabályozását tárgyzázó határozat jóváhagyása iránt.

31. Kirva községnek a regale alhaszonbérbe adása tárgyában hozott határozatát alispán beterjeszti.

32. Kérelme Nagy Gyula főszolgabírónak 2 havi szabadságidő engedélyezése iránt.

33. Lele község jóváhagyás végett bemutatja ingatlan birtok vásárlását tárgyzázó határozatát.

34. Kérelme Bartha Mór kir. mérnök és Szeghd Ármin kir. segédmérnöknek, a vármegyei kórház építésének felügyeletéért jutalomban való részesítés iránt.

35. Tasnád nagyközség az ottani adószedő és pénztárnok fizetésének javítását tárgyzázó határozatát jóváhagyás végett bemutatja.

36. Sz.-Ujlak község jóváhagyás végett bemutatja a Kis M. András részére kiállított törlési nyugtát.

37. A zilahi kerületi állami állatorvos előterjesztése a törvényhatósági állatorvosok részére szükséges pecsétek beszerzése stb. tárgyában.

38. Kérelme Menyő községnek községi követelések törlését tárgyzázó határozat jóváhagyása iránt.

39. Nagymon-Ujfalu község jóváhagyás végett bemutatja a regale jövedelemnek az ottani gör. kath. egyház részére történt átadását tárgyzázó határozatot.

40. A zilahi kir. törvényszéki elnök átirata, melyben kéri, hogy a sz.-somlyói járási főszolgabírói irodai helyiségétől egy szoba engedjék át díjtalanul az ottani kir. járásbíró részére.

41. Tasnád nagyközség kérelme kőjárda építés és utca világítása tárgyában hozott határozat jóváhagyása iránt.

42. Zilah város jóváhagyás végett bemutatja, a szervezeti szabályrendelet módosítását tárgyzázó határozatát.

43. Sz.-Nagyfalu község jóváhagyás végett bemutatja a Nógrádi János részére kiállított törlési nyugtát.

44. Ugyanaz jóváhagyás végett bemutatja a községi pénztárból kölcsön adott 150 frtről szóló kötelezvényt.

45. Kérelme s illetve indítványa Sántha Dezső bizottsági tagnak, a vármegye kezelése alatt álló alapoknak megosztása s a zilahi „ipar és gazdasági bankba“ való helyezése iránt.

46. Igazolól választmányi jelentés a f. év ápril 4 én megtartott bizottsági tagválasztásokról.

47. Községi zárszámadások.
48. Községi szegényalap számadások.
49. Községi pótköltségvetések.
50. Községi követelések törlése.
51. Számonkérő szék jegyzőkönyve.

Igen tisztelt kartársaimhoz!

Kiss Emil, egyleti elnök, a „Szilágy-Somlyó“ folyó évi 18-ik számában közzétett közleményében informálja önöket tisztelt kartársaim. Személyünket illető s elintéznivaló ügyünk nem lévén, egész helyesnek tartom azt, hogy önökhöz szól levele. Hanem a modor? A kifejezések? Ezekhez van néhány szavam!

Hazudni nem szoktam, rosza karatukijelentések, a közönség s kartársaim félrevezetése nem céloim, nevezett meg támadni sem volt szándékom, — minél fogva kénytelen vagyok sértő kifejezéseit egész határozottan és tisztelettel visszautasítani. A közlemény élén meglátszik, hogy az író tollát bosszúság, harag vezette. Én nem személyeskedtem s egyletünk tisztelt elnökét bántani nem akartam. Hasonlítsák kérem össze a két közleményt s azt hiszem, egyhangulag meg fogják állapítani azt, hogy én nem bántottam, hanem kértem, míg Kiss Emil nem felelt, hanem bántott!

De hát elhagytam ezt.

Az egyleti elnök beszámoló azzal, hogy a jegyzői nyugdíjalapra vonatkozó szabályrendelet módosított! Hogy a nyugdíjalap hátralékok a jegyzőknél behajlattak! Hát — édes istenem — mondtam-e én azt valaha, hogy Kiss Emil ur nem kitűnő vármegyei tisztviselő? Soha én! Aztán meg abban kételked-

nem, hogy a jegyzői egylet s annak minden tagja iránt jó indulattal ne viseltetett volna, tőlem igazán csunyaság lenne, mivel a jó indulatot akkor mutatta meg leginkább, a mikor az egyleti elnökséget elfogadta. Ilyenokról tehát szó sem lehet. Engem rossz indulat nem vezetett, kartársaim s a közönség félrevezetése sem volt szándékom; szíves hangulatszólitásom és kérelmem megírására a tapasztalat, az egy év óta tapasztalt csend és mély halgatás serkentett.

Kiss Emil ur maga nyilvánítja, hogy egy év óta egyletünknek nem elnök! No hát hiszen akkor teljesen igazam van! Hát valóban alszik ezek szerint egy éve az egylet! Mert arra nincs eset, hogy egylet, elnök nélkül existáljon, annál kevésbé működhessek, cselekedjék!

Igen, egylet egy éve nincsen, alszik. Azt a közgyűlés, az egyleti tagok nem tudják, hogy az elnök lemondott, illetve lemondani akart, őt tartja elnöknek mindenki, tehát ilyen hallgatás, tunya álom és mit sem tevésért csakis az elnök interpellálható.

Tisztelt kartársaim, tudnak-e önök olyan közgyűlésről, melynek tárgya az elnök lemondása s ennek tárgyalása lett volna?

Azt mondja az elnök közleménye, hogy okoskodásaim nyakatekertek, hogy az alapszabályokat nem ismerem! Ismerem, tisztelt kartársaim jól, nagyon jól azokat. De abból se hogy sem akarom én kiolvasni azt, hogy az elnöknek joga legyen egy egyszerű levél által magát e megisztelő bizalmi állás alól felmentettné tekinteni s kitenni az egyletet annak, a minék az elnök ur kitétte: hogy egy éve, mintha nem is állana! Az elnök tette papírra alapszabályzatunknak az alelnök hatáskörét szabályozó intézkedését, ezzel keverte ellenmondásba közleménye minden sorát egymással s árulta el azt, hogy tudja, bölcsen tudja az eljárást s ismeri is az alapszabályok intézkedéseit, de hát „szerette“ így hinni s „szerette volna“ mással is így azt elhítni, mint a hogy tévesen megírta azt.

Híszén azt mondja az elnök ur — s az alapszabályok valóban ekként intézkednek, — hogy az elnök akadályoztatása esetén az ő jogait stb. az alelnök teljesíti. Miben van akadályozva az elnök akkor, a mikor elnöki tisztéről le akar mondani? Akadályozva lehet abban, hogy a közgyűlésen elnököljön, ilyenkor helyettesítheti őt az alelnök, de hogy az alelnöknek adja be — egy levél alakjában lemondását, — ahoz az egyleti elnöknek joga nincsen. Ilyet a t. egyleti elnök ur csak is azért tehetett, mivel benünket s a nobile officiumot nagyon csekély valaminek tartván, azt a legszembetűnőbb módon negligálta!

Ismétlem tehát, az egyletnek Kiss Emil az elnöke ma is. Nem tudom, tisztelt kartársaim, önök hogy vélekednek, de én őt tartom az egylet elnökének ma is!

A közlemény rossz néven veszi tőlem, hogy a tisztviselőkhöz nem intéztem soha ez irányban kérdést; megtanít tudnom azt, hogy a tisztviselők cselekményeit csak a közgyűlés bírálhatja felül. Hiszen bár volna felülbíráható cselekményük! Felülbírálnám én azt a közlemény írójának engedélye nélkül is. Csakhogy nem cselekedtek semmit sem! De hát ki is? Hiszen Kiss Emil nem egyleti elnök! Ha elnök nincsen, akkor tisztviselői kar nincsen. A közgyűlés nem bízza meg az alelnököt azzal, hogy az elnöki tiszt betöltéséig annak helyét foglalja el, annak dolgait végezze, stb. Az alelnök — lehet igazi — mivel sem törődésével viselte magát a legkövetkezetesebben s járt el a leghelyesebben akkor, a mikor egy esztendőig bölcsen hallgatott. Tudta, hogy neki nincsen hatásköre, olyan nagy ember meg csak nem lehet, hogy az elnök lemondását ő fogadja el.

Az egylet a múlt év tavaszától közgyűlést nem tartott. Tagsági díjak kivetése, beszédese tárgyában semmi intézkedés nem történt. Az egylet évi költség-előirányzata vajjon el lett-e készítve, tárgyalva, jóváhagyva lett-e? Az egyleti életben egy év alatt sok minden összekeverülő ügyek, társaságok megkezdése, stb. stb. ben lettek-e intézkedések téve? Mind olyan lényeges kérdések ezek, melyek miben állásáról jogában áll minden egyleti tagnak felvilágosítást kérni! De én nem tettem, ezt sem tettem. Én csak egyszerűen arra kértem az elnököt, hogy tűzzön már közgyűlést ki! Közgyűléseink iránt nagyon lánha érdeklődés mutatkozott eddig is kartársaink körében, ha aztán az egyleti élet éveketig nem ad hangot, jelt sem magáról, természetesen, hogy e lánha érdeklődést teljes közöny váltja majd fel. Ezt pedig ne kívánja a t. elnök ur s ne legyen — hogy úgy mondjam — szerzője ily állapotnak akkor, a mikor irántunk olyan meleg jó indulattal viseltetik.

Nekünk az egyleti életre szükségünk van. És ha eddig még gyöngy, bölcsőjében volt is, ezután kell, hogy erős legyen, hogy életképességének adja jelét, hogy a reform intézkedéseket megérdemli, hogy arra megérett, stb.

Ezért kértem az elnök urat, hogy hívja a közgyűlést egybe. Nem kellett volna ezt tőlem rossz néven vennie, annál kevésbé engem bántania.

Végezetül, tisztelt kartársaim, önök közül sokan, ugyan sokan felkértek engem arra: tudjam meg, megszünt-e egyletünk, vagy mi van vele? Sokan szolítottak fel arra: kérjem föl az elnököt, hogy a közgyűlést hívja egybe! Tehát igazolhatják tisztelt kartársaim, hogy sok kartársaim nevében tehettem s jogom volt közzé tenni hírlapi leveletem. Hogy tisztességes eljárás volt-e nyílt levelem, s annak intenciója, azt bírálják felül annak idejében önök. Legyen szabad nekem is a közvéleményre bízni annak megállapítását: tisztességes volt-e levelem? Melyik közlemény volt gyöngédebb s melyik a bántó. Nem tilthatja meg senki, hogy én is ne állapítsam meg azt, hogy az elnök ur levele, annak iránya és iránya gyöngédség dolgában oly messze esik, az enyémtől — mint Makó Jeruzsálemtől.

Hogy az elnök ur közleménye végso-raival éljek én is, kijelentem, hogy nekem a jegyzői egylet közgyűlése választ nem adhat, hanem az, ki mulasztott, az, a ki hibás. Nekem választ majd az elnök fog adni. Mig ezt elérem, addig, de csak addig, nincs szavam.

Fogadják szívélyes kartársi üdvözlétemet.

Sz.-Nagyfaluiban, 1893. május 8.

Kovácsnay Ákos,
körjegyző.

Színház.

E. Kovács Gyula vendégszerepléseit szerdán „Don Caesar de Bazán“, — csütörtökön II. Rákócy Ferenc fogsága“, — szombaton „Hamlet“ s végül vasárnap „Bánk bán“, örökbecsű darabokban folytatta és fejezte be a tőle megszokott művészi vervevel és sikerrel.

Legkimagaslóbb alakításai közé tartozik Don Caesar szerepe, úgy tudjuk, hogy a jelenlegi színész nemzedékben neki sem képes olyan kitűnően creálni ezt a pompás és kedves alakot, mint E. Kovács Gyula, s valóban ritka élvezetet nyújtott azoknak, kik ebben a különös kedvvel és odaadással megjátszott szerepben látták.

Hamlet is kitűnő szerepe a művészek, de ez már nem volt annyi animóval megjátszva, lehet azért, hogy partnerei — a többi szereplők az egy Ophelia (Zoltán Olga) — kivételével, nem hivatvák egy ilyen klasszikus darabban az ensemblét megteremtteni.

II. Rákócy Ferenc és Bánk bán alakjaiban ismét egész ambíciójával állott előttünk. Gyönyörű korhűjelmezei, maszkja, mesteri játéka hűen emlékeztetett amaz óriási alakokra, kiket Szentpéteri és Egressy néven ismer a hazai színészet történelme, benne az utód és tanítvány nem áll a mesterek mögött.

Közönségünk E. Kovács Gyulát melegen fogadta, jutalomjátékán virágcsokrokat s minden fellépése s minden jelenete után rengeteg taps és kihívásokkal tüntette ki s az előadásokat s különösen jutalomjátékát szép számmal látogatta, hisszük, hogy olyan kedves emléket visz rólunk magával, mint a minőt magáról nekünk itt hagyott.

A nehéz s a társaság erőit meghaladó darabokban legnagyobb igyekezetet annak tagjai közt Zoltán Olga tanusított, ki minden szerepében a szereptudás hatalmas fegyverével s kedves megjelenésével igen sok — ha nem minden nehézséggel is — meg tudott küzdeni. Bodrogi majdnem minden szerepében megállja helyét. Kárpáthy né mint Zrinyi Ilona Rákócyban s mint Gertrud Bánk bánban, Darvai mint Petur bán, Pelsőci mint Tiborc arattak tapost és elismerést jól betöltött szerepeikben.

Gyulafi Aladár mint rendkívüli vendég, a király szerepében annyira tudatlan volt, hogy az igazgató az előadás után azonnal elbocsátotta s elhatározta, hogy annak szerepét maga veszi át.

Kedden „Sanyaró Vendel“, a Diurnista“ került színre, ha alatta nem maradt volna a cigány sztrájk miatt. Nem volt zene, tehát a csuplékat és dalokat ki kellett hagyni, s bár a belbecscsel nem bíró darab pompásan ment volna, így nem volt egyéb a semminél s hiba volt előadni. Kecskés szabó szerepében Kárpáthy igazgató, Bodrogi mint Huber Nándor, Tarnai Lidia divatárúsnő s Pelsőci

Sanyaró ügyes és helyes alakításai, így mind kárba veszték, — a legnagyobb kárt azonban szerencsére a nem nagy számú közönség hallotta.

B. E.

Ingatlan birtok változások.

A sz. somlyói kir. járásbírószág területén. Dr. Mánia János megvette Pap Vaszalika s társai badacsonyi 3 szőlőjét 130 frtért; Bagos és Borzák község Sámel Mihály bagosi 1 beltelekét 1100 Soltvart József és neje Király Péter o.-baksai 1 szántóját 300 frtért; Csobánkai Diósz Orosz Pálvel o.-baksai 5 szántóját 130 frtért; Kulcsár Vilá Mituluj Kulcsár Juon bogdánházi 2 kertjét és 6 szántóját 111 frtért; Birtalan Károly és neje Bernáth Károly búrgezi 1 belsőséget 100 frtért; Fried Lajos Kis Nyikulájné jaazi 1 belsőséget és 1 szántóját 220 frtért; Hátel Florián szabó L. János és Mihály kárászteleki 1 belsőséget 340 frtért; Tóth Mihály örökölte Tóth Dánielné kémeri összes birtokát; Mosuly Mihály és neje mv. Boros István krasznai 1 beltelekét 850 frtért; Simelán Vaszalika és neje Mózes Jónás és neje márkaszéki 1 beltelekét 160 frtért; — Gáspár Mária s társai örök. Gáspár Ferencné percseni összes birtokát; Gajdos Sztján á Onuc megvette Tyiba Irinia á Togyeri perjei 1 kaszálóját 120 frtért; Giday Sándor és neje Virág Miklós és neje récei 1 beltelekét 190 frtért; A sz.-somlyói izraelita hitközség özv. Lázár Jánosné és Emilia somlyói 1 beltelekét 1800 frtért; Brüll Sámuelné ugyanannak somlyói összes külső ingatlanait holdját 100 frtért; Brüll Ignác Brüll Sámuelné somlyói 13 drb. külsőséget 2941 frtért; Nagy Ferenc és neje n.-falusi 1. Dull Albertné somlyói 1 házát 5000 frtért; Szabó Ferenc gr. Berthold Richárdné somlyói 1 ház 2300 frtért; Ambrus Elek és neje Kálmán Ferenc, és neje somlyói 1 házát 210 frtért; Szirka Mitru Moga Juon és Boka Péter papteleki 1 szántóját 100 frtért; Kasza Ferenc és neje Dénes V. Ferenc varsolci 2 szántóját 100 frtért; Heblák András Suháj József és neje hármaspataki 1 belsőséget 100 frtért.

A zilahi kir. járásbírószág területén. Dobai Sándor és neje megvette Arva Szuzsa és társai sarmasági összes birtokát 800 frtért; özv. Seress Károlyné Jakim Mihály és neje zilahi kertjét 55 frtért; Szur György Docs Mária bodgyai összes birtokilletményét 420 frtért; Orbon Anna Biro Mihályné ifj. Egresi János és társai zilahi házát 1200 frtért; A „zilahi izraelita hitközség“ Javaránszki József zilahi belsőteltét 1500 frtért; Zaraba József és neje Dull Lajosné Nagy Juliánna zilahi házát 300 frtért; — Tóth József és neje Farnas Tamás vörvölgyi összes birtokilletményét 250 frtért; Ács Péter Goron György és neje m.-baksai külsőséget 120 frtért; — Tyukodi György és társai örökölték id. Tyukodi György szilágy-szent-kerályi birtokilletményét 291 frtért; Dull Mariska, Andor, Ágnes, László és István Dull Lászlóné Gafon Zsófi cigányi és zilahi birtok illetményét 20,854 frt 90 krért. Székely Ferenc megvette Oroján Juon ököritői szántóját 202 frtért; Khon Albert Friedman Kili Deutsch Mózesné egrespataki összes birtokilletményét 136 frtért; Berkis Péter és neje Argyelán Flora Krisán Tódorné m.-baksai belsőséget 130 frtért; Stószel Sámuel Blázs Isztinika s társai pói házát 140 frtért; Ács Vaszalikáné Pernes Juon magyar-baksai 1 drb külsőséget 100 frtért; br. Wesselenyi Miklós br. Wesselenyi br. Roth Antal Henrikné várteleki 2 drb külsőséget 2501 frt 25 krért; Dáncs Mária Lukács Alonxáné örökölte Puskás Gáfi Dáncs Tománé sz.-szigeteli belsőséget és külsőséget 103 frtért; Argyelán Mária és Násztaszia Krisán Mária s társai Argyelán Tógyer egres-pataki külső és belsőséget 268 frt 80 krért; Krisán Aurela megv. Argyelán Mária és Násztaszia Egres-pataki belsőséget 150 frtért; Bogván Dotya s társai örök. egyán Jozsippné eszmőrlői összes birtokilletményét 101 frt 20 krért; Tódesó Odón Lajos bécsi lakos Montbach Aladár és társai magyar-egregyi, pusztarajtelei és felső-kekes-nyárlói összes uradalom eladókat illetett fele részét 44,631 frt 68 krért; Marinkás Vurvára Lovrich Antal Lovrich Vilma és társai kása-pataki külsőséget 160 frtért; Fikue Gavrilla és Nyiszta ugyanannak kása-pataki külsőséget 220 frtért; Buc Gavrilla és neje ugyanannak kása-pasaki külsőséget 242 frtért; Kozári Antal és nete Veszkan Flóri Prölích Albin sarmasági vizimálmom, ház és gazdasági melléképületekkel ellátott ingatlanát 1400 frtért.

A zsisbói kir. járásbírószág területén. Petruka Andrej s neje megvette Lung Oung Onuc solymosi 2 drb. szántóját 160 frtért; Kecskés Floáre örökölte Bojta Balányán Juon galponyai 1 házát 20 drb. szántóját 300 frtért; Szurankán Alexa megv. Roth Izskó somró-ujfalui 6 drb. erdőjét 310 frtért; Prodán Vaszalika Moldován Veronika borzovai 1 házát 5 szántóját 120 frtért; Marosán Titusz Hrisikan Gligor kucsói 1 házát 250 frtért; Kozma János Salamon István s neje zsisbói 1 belsőséget 120 frtért.

Különfélék.

— *Mai számunkhoz negyed iv hirdetési melléklet van csatolva.*

— **Rendkívüli közgyűlésre** hívta össze Gencsy Sándor polgármester Sz.-Somlyó város képviselőtételének tagjait f. hó 18-ikára. A gyűlésnek egyetlen tárgya lesz városunknak a budai honvédszobor leleplezési ünnepélyén leendő hivatalos képviseltetése.

— **Áthelyezés.** Buzás Pál debreceni kir. törvényszéki aljegyző, hason minőségben a sz. somlyói kir. járásbírószághoz helyeztetett át.

— **Tanácsülés.** A szilágy-szolnoki ev. ref. egyházmegyei tanács f. hó 30-án Szilágy-Somlyón, az esperesi iroda helyiségében ülést tart. Ezen ülésnek egyik fontos tárgya leendő az esperes választási közgyűlés idejének megállapítása. Ugyanaz nap házassági törvényszék is fog tartatni.

— **Elnöki vizsgálat.** Szeőke Bálint, a zilahi kir. törvényszék fáradhatatlan elnöke pár nap óta városunkban időzik, a kir. járásbíróság ügymenetének hivatalos megvizsgálása céljából. A vizsgálat eredményét még nem tudjuk, de az, a hol úgy a bírák, mint az egész hivatali személyzet kötelességszerűen van áthatva, most sem lehet más, mint rendesen lenni szokott, — hogy törvényszéki elnökünk most is a legnagyobb megelégedéssel fog távozni körünkől.

— **Vasutépítés.** Szilágyvármegye közönsége f. hó 25-ére összehívott rendes közgyűlésében fogja tárgyalni a szilágy-somlyó-margittai helyi érdekű vasút építéséhez hozzájárulásra vonatkozó alispáni előterjesztést. Mint halljuk, az állandó választmány ezen vármegyénknek Nagy-Várud és Debrecen felé rövidebb összeköttetést biztosító rendkívül fontos vasút vonal kiépítéséhez — tekintettel a vármegye sokoldalu megterheltségére — évenként 1000 frtos részletekben tizezer forintot javasol megszavaztatni. A margittai összeköttetés nem csak egy kisebb vidéknek, de az egész Szilágyvármegyének sokkal fontosabb szolgálatot van hivatva teljesíteni, mintsem az állandó választmány eme javaslatát tulajdonosok takarékoskodnak ne mondhatnók. No de ez is több a semminél. Reméljük azonban, hogy a közgyűlés e vasutépítés fontosságát áthatva, megfélelőbb pártolásban fogja részeseíteni.

— **Jegyzőválasztás.** S.-Ujlakon tegnap tartott meg a körjegyző választás. Tizenöt pályázó közül kijelölve voltak Miklós József, Frűhauf Antal és Weisz Árpád. A jelöltek közül közfelkiáltással Miklós József lett megválasztva, ki közelebbi időben ballai helyettes jegyző volt.

— **Az „Otthon” írók és hírlapírók köre** által kiküldött bizottság József főherceg öcsasz. és kir. Fensége védnöksége alatt nagy jótékonyági akciót indított meg a tűzkárosultak javára. Különböző ünnepségek tartásán kívül elhatározták, hogy egy fényes, maradvány becsű albumot is ad ki. A cél ismeretes. Lángoló városok világossága irta fel Magyarország egére; ezerek jajsza hirdeti. Az album az összes neves írók művein és a legjelesebb magyar művészek képein kívül közéletünk, legkiválóbb alakjainak, a kormányférfiak, főpapok, politikusok stb. autogrammjait is közölni fogja. Ára egy forint. (Két korona.) Kötött diszpéldány, fényes kiállításra ára 5 frt. Megjelen művészi kiállításban június 1-én.

— **Szerencsétlenség.** Kozma Endre, „Silvania” takarékpénztári igazgatónak lovai a napokban a s.-ujlaki-s. csehi tétőn lefelé elragadtak és egy emberen, ki az állami uton épen Sz.-Somlyóra jött befelé, midőn a lovak megállítására azok elébe ugrott, a kocsi olyan szerencsétlenül robogott keresztül, hogy agyvelejét szerteszét zuzta. Az ember rögtön meghalt, a kocsi is súlyosabb sérüléseket szenvedett. A kocsiiban ülő családtagok mintha előérzetük lett volna, a dombtetőn a kocsiból leszállottak, de épen ideje volt, mert a lovak a mint lefelé kezdtek jönni, azonnal megbokrosodtak a kocsi s kocsi összetörték. Kozma Endre azonnal bejelentette a balesetet a hatóságnál.

— **Sárközi beteg.** Hogy ki az a Sárközi, azt a „Szilágy-Somlyó” minden helybeli olvasója tudja. Ő volt ugyanis lapunk megindulásától kezdve mind e mai napig annak szorgalmas és pontos kihordója. Egyszer sem történt meg tizenegy év alatt, hogy e teendőit másra bízta volna. Jelen számunkat azonban betegsége miatt már új kihordó viszi szét, kinek bizony sok időre lesz szüksége, hogy úgy tudja ezt a fontos hivatalt betölteni, mint a jó Sárközi. Ha tehát a lap kihordásánál netalán kevés késedelem, vagy tévedés fordulna elő, olvasóink szíves elnézését kérjük. Majd meggyógyul Sárközi és rőnd lesz megint, mert hát rőndnek muszáj lenni.

— **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, privátmegrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot, stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban.) Minták postafordultával küldetnek. Svájca címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Irodalom.

— A Pallas Nagy Lexikona füzetes kiadásából a lefolyt héten megjelent a 24. és 25. füzet, melyekben a Bádógtól Bakony, ill. Bamboo-ig terjedő cikkeket látjuk feldolgozva. A 24. füzet Ázsia néprajzi térképét és az Autográfok második tábláját, a 25. Bács-Bodrog vármegye és Baden térképét hozza mellékelül; a kettőben együttvéve 22 szövegábrát látunk. Az ismeretterjesztő nagyobb cikkeket közül általános érdekűek a Bádó, Bagolyfélék, Bajorország, Bajza József, Baktériumok, Balassa, Balladáról szólók, melyekhez még sok magyar történelmi és etnográfiai érdekű járul. A P. N. L. megjelenik 240 (három-négy íves) füzetben; füzetje hetenkint kerül a könyvpiacon s ára 60 fillér — 30 krajcár. Meg-

rendelhető a Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság kiadóhivatalában, Kecskeméti-utca 6. sz., valamint minden könyvkereskedésben.

— Az Athenaeum Képes Magyar Irodalomtörténetéből (szerk. Beöthy Zsolt) megjelent a 5-ik füzet. Ebben Hegedűs István befejezi a Janus Pannoniusról és a humanistákról szóló tanulmányát. Azután Középkori könyvtáraink és a Corvina cím alatt dr. Sebestyén Gyula közöl egy nagyon érdekes cikket a könyvirás és díszítés munkájáról, a régi könyvgyűjteményekről, főképp Mátyás király nagykirályi könyvtáráról, a Corvináról. A Képes Irodalom-történet 20 füzetre van tervezve s így egy szép erős kötetet fog adni Minden füzet ára 40 kr. — Előfizetés legcélszerűbben 10—10 füzetre 4 frttal, az Athenaeum könyvkiadóhivatalához vagy bármely hazai könyvkereskedéshez címezhető.

— Jókai Mór diszkiadásának ötödik füzeté is szétküldetett ez örökbecsű emlék-kiadás előfizetői közt. Ezen vállalatot is legmélegebben ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. Minden füzet ára 40 krajcár. Előfizetést 4 frttal elfogad minden könyvkereskedés, valamint a kiadótársulat (Athenaeum könyvkiadóhivatala, Budapest, Ferenciek-Tere 3.)

Lexikon-háboru.

A magyar irodalomnak volt már egy lexikon-háboruja a harmincas évek elején.

Ugy látszik, hogy az Athenaeum ezt a háborút akarja megújítani a kiadásában megjelent Kézi Lexikon dicsőségére. A mult hetekben jelent meg ugyanis az Athenaeum kiadásában egy csinos kiállítás, mintegy félívre terjedő jelentés, mely arra van szánva, hogy a Kézi Lexikon nagy hasznát a közönség előtt kézzelfoghatóvá tegye.

Ha már kiadta az Athenaeum a Kézi Lexikont, jól teszi; terjessze, hirdesse s kövessen el minden dicséretet a mi Kézi Lexikonára csak rá fér. Ehhez nincs senkinek semmi szava. Nekem legkevesebb.

De van és pedig teljesen jogos szavam ahhoz, a mit az Athenaeum ugyan ebben a jelentésben a Pallas Nagy Lexikonáról elmondani szükségesnek talált. Nekem, mint a Pallas Nagy Lexikona központi szerkesztőjének kötelességem vált, miután az Athenaeum e füzetének ismertetését már a hírlapokba is átvizsi, hogy rámutassak azokra az igazságtalanságokra s veszélyes elvekre, melyek az Athenaeum jelentésében foglaltatnak.

Igazságtalan az Athenaeum jelentése először akkor, mikor azt hirdeti, hogy a Pallas Nagy Lexikona csak 4—5 év múlva lesz befejezve. Megnyugtathatom az érdeklődőket s velük az Athenaeumot, hogy a Nagy Lexikon a millénáris évben elkészül s a Pallas ezzel a nagy jelentőségű irodalmi vállalatával meg fog jeleni a nagy nemzeti ünnepen.

Igazságtalan az Athenaeum másodszor akkor, mikor azt mondja, hogy saját Kézi Lexikona „egytalán sokkal használhatóbb, mint a Nagy Lexikon, miután ez utóbbiban a tudományos anyag halmaza a keresett anyag vagy szám feltalálását megnehezíti”; s még igazságtalabb az ehhez fűzött állításában, hogy a

Nagy Lexikon „képzelt szükséglettel” számol s nem a „valódi” szükséglettel, mint az övé.

Hogy mennyire áll meg az Athenaeumnak ez az állítása, kitűnik abból, a mit ugyanez a füzet az Athenaeum Kézi Lexikonának dicséretére alig pár sorral feljebb mond: „Ha a német Nagy Lexikon mellé a magyar Kézi Lexikont is beszerezzük, akkor oly enciklopédiánk lesz, mely sem az egyetemes, sem a honi tudnivalók tekintetében soha cserben nem hagy.” Ez a jeles megokolás bizonyítja azt, hogy az Athenaeum Kézi Lexikonjának csak egy Nagy Lexikon mellett van valódi értéke (?) s így a Nagy Lexikonra mondott jellemzés, hogy tudniillik csak képzelt szükségletre való, magától megdő. Ennyit az Athenaeum igazságosságáról.

Fontosabb ennél az, a mit az Athenaeum elveinek veszélyességére kell megjegyeznem. Azt mondja az Athenaeum, hogy a magyar közönségnek akkor lesz oly enciklopédiája, mely sem az egyetemes, sem a honi tudnivalók tekintetében soha cserben nem hagy: ha a német Nagy Lexikont beszéri.

Kormányunk, társadalmunk, irodalmunk, egész közéletünk rajta van, hogy a német szokást, a német észjárást, a német érdeket lassan, de biztosan kiküszöbölje a magyar földről. Nemzeti életünk biztosítása követeli, hogy azt a nyűgöt, melyet a német irodalom és gondolkodás rajtunk hagyott, lerázzuk. És ennek a teljesen jogosult törekvésnek áll ellent az Athenaeum, mikor egy kiadványának üzleti megmentése érdekében közönségünket a különben is elhatalmasodott német lexikonok megvételére utalja, midőn nyíltan hirdeti, hogy e német „vállalatok jogosultságát elvitatni nem is lehet.”

Hol van a Magyar Egyesület, hogy ismert plakátjaival be nem ragasztatja az Athenaeum e nemzetietlen hirdetését s meg nem bélyegzi azt a törekvést, mely — az Athenaeum jelentése szerint hazánkban 80,000 példányban keringő — német lexikonok számát még szaporítani kívánja!

Semmi sem mérsékli az Athenaeum e germanizálását, legfőlebb füzeté fogalmazójának gyarló logikáját árulja el a jelentésnek az a passzusa, mely azt mondja, hogy a „Kézi Lexikon van arra hivatva, hogy a német Conversations-Lexikonok további beszivárgásának gátat vessen.” Furcsa egy gátvevő törekvés, midőn ugyanaz a Kézi Lexikon egyenesen követeli „a cserben maradni nem akaró magyar műveltség érdekében” a német nagy lexikonok megvásárlását!

Határozottan vissza kell utasítanom végül az Athenaeum jelentésének azt az állítását, hogy a Kézi Lexikon „nyitott a magyar lexikon-irodalomban oly irányt, melyet szükségképen követni kell minden későbbi hasonló vállalatnak.” A magyar

lexikális irodalom érdekében ki kell emelnem, hogy föltétlenül el kell térni a lexikális irodalomnak attól az iránytól, melyben a Kézi Lexikon haladt, el kell térni úgy a tudományos anyag feldolgozásának, valamint nemzeti föltett érdekeinknek tekintetében.

E meggyőződésben igen nagy örömmel veszem tudomásul az Athenaeum jelentésének azt a megkülönböztetést, melyet Kézi Lexikona s a Pallas Nagy Lexikona közt tesz. Ezt mondja: „A Kézi Lexikon lényege és célja teljesen elüt a Nagy Lexikonétól.” El biz az s kellett is, hogy elüssön, tudniillik a Nagy Lexikon az Athenaeum Kézi Lexikonának lényegétől, céljától és irányától, elüssön úgy, hogy a két különböző vállalat még csak versenytársként se szerepeljen.

A Pallas Nagy Lexikona nemhogy arra utalná a magyar közönséget, hogy német lexikont vásároljon, épen megfordítva minden erejével, nevezetesen szellemi tekintélyével, mit a kétszázzal jóval meghaladó, irodalmunk s tudományos életünk kimagasló köreihez tartozó, cikkenként megnevezett munkatársainak köszön, valamint a vállalat adminisztrációjával arra törekszik, hogy a német lexikonokat, az Athenaeum Kézi Lexikonának a mankóit kiszorítsa a magyar földről.

E részben máris mutathat fel némi eredményt. Erdemes följegyezni például, hogy a Meyer-féle német Lexikon legújabbban megjelent V. kiadásának első kötete már kezdi bevonní vitorlát s érezve, hogy Magyarországon tért veszít, ő is megvonja a tért a magyar földirati cikkeitől. Álljon erre bizonyíték gyanánt ez az egy pár példa. Abauj-Torna vármegyét a Meyer IV. kiadása megírja 27 sorban; az V. kiadás már csak 19 sorban (az Athenaeum Kézi Lexikona ugyanazt 19 sorban, a Pallas Nagy Lexikona Thirring Gusztáv és Koos Kálmán aláírásával 339 sorban). Abrudbányát a Meyer IV. kiadása megírja 18 sorban, az V. kiadás 14 sorban. (Az Athenaeum lexikona ugyanazt 7 sorban; a Pallas Nagy Lexikona pedig Thirring Gusztáv aláírásával 31 sorban) stb.

Látnivaló, hogy a Pallas Nagy Lexikonának nincs mit tartani attól az indokolatlan kihívástól, a mit az Athenaeum ellene intézett, mert a Pallas Nagy Lexikona az önálló felvilágosodás s a nemzeti érdekek szolgálatában áll, melyek a Magyar földön vereséget nem szenvedhetnek.

Dr. Bokor József.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR.

„ZACHERLIN” a legjelesebb szer minden rovar ellen.

A bámulatos hatásu Zacherlin valódiságának ismertető jelei:

1. a lepecsételt üveg, — 2. a „Zacherlin” név.

Ára: 15 kr, — 30 kr, — 50 kr, — 1 frt. — Egy Zacherlin szóró 30 kr.

Kapható Szilágy-Somlyón: Fábry Józsefnél, — Tasnádon: Dulka Eleknél, — Zilahon: Bikfalvi Testvéreknél, — Terge József és Widinszky Lászlónál.

Kunz József és Társa

cs. és kir. udvari szállítók. M. kir. szab. nagykereskedők

Budapest.

Debrecen.

N.-Várad.

Alapítottatott 1802.

Ajánljuk debreceni újonnan berendezett dusválasztéku raktárunkat különösen a következő cikkekkkel:

Menyasszonyi kelengye teljes választékban. Vászón, kész fehérmű, szőnyeg, butorszövet, függöny, paplan és matrác.

Női ruhaszövet, divat- és rövidárúk. Női ruhák saját divattermünkben kitűnő szakerők felügyelete alatt készíttetnek.

Vidékre 20 forinton felüli megrendelések és minták bérmentve küldetnek.

36—52

Csödtömeg és árverésekből vettem

nagy mennyiségű árukat, melyeket olcsón adok el. Az eladás rövid ideig tart, dacára a nagy készleteknek.

Férfi, női és gyerek labbelik 3000 pár, — férfi és gyerek kalapok, szőnyegek, női divat felsők és kabátkák, gyapju-szövetek, kész ruhák, paplanok és számtalan divatáru cikkek, határozott ár minden darabon.

Külön nagy fa- és vasbutor raktárain felhalmozott készletét olcsón adom el.

Legnagyobb áruház! Verseny-árak!!

Tisztelettel:

Fábry József,

4—4

kispiactér, saját ház.

HASZONBÉRILET.

Szilágyvármegyében Kraszna-Mihályfalván egy 367 holdas sík fekvésű

tagosított birtok

kényelmes bérleti lakkkal, gazdasági épületekkel, 65 hold ugar buzavetéssel ez évi október hó 1-től több évre kiadandó. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos Kraszna-Mihályfalván, u. p. Ákos.

2—3

Butykai Gábor.

Naponta friss töltés!

Gyógyszertári szikviz!

A helybeli és vidéki közönség tájékozása végett szükségesnek tartom tudomásra hozni, hogy alig fél éve felállított

szikviz gyáramat

melyben a szikvizet a legújabb és legmegbízhatóbb módszer szerint folyékony szénsavval (tehát nem dolomit és vitriollal) készítem, s annak tisztaságát folyton *vegyszerrel* ellenőrizem, továbbá a kelően tisztított vízre (lepárlás és szűrlés által) a legnagyobb gondot fordítom. A mindinkább fokozódó kereslet folytán, tetemesen kibővíteni voltam kénytelen.

A syphon fejek 99% tiszta ónból nickelkel bevonva vannak készítve, mi által azok a *szervezetre veszélyesen ható ólom mérgetől* és az undort keltő megfeketedéstől óva vannak, s így szikvizem minden *szennyes leülepedéstől — mérsz lerakodástól szabad kénstartól* s minden az egészségre igen károsan ható, alkatrészekből mentesítve van.

Tekintve, hogy különösen nyári idején alkalmával kutvizünk csaknem élvezhetetlenek, a közegészségügynek vélek szolgálatot tehetni, midőn ezen kellemes és tiszta ízű üdítő italt jelentékeny áldozatok árán is minél szélesebb körben forgalomba hozni kívánom.

Vidéken bizományi raktárain vannak u. m.:

Széplakon Kékessy István ur gyógyszer-tárában.

Sz.-Krasznán Olsavszky Simon ur gyógyszer-tárában.

Sz.-Nagyfaluban Nánássy Vince ur kereskedésében.

Egy üveg ára helyben 4 kr.

Miután hasonló színű üvegek, úgy városunk területén, mint vidéken *mások által is forgalomba hozattak*, óva intek mindenkit, hogy a kik gyógytárában előállított szikvizet óhajtják élvezni, az összetévesztethetős kikerülése végett, az üvegfejekbe vésett néviratra kellő figyelemmel lenni sziveskedjenek, mert csak a saját gyáramban elő állított szikvizért vállalhatom el a felelősséget.

Teljes tisztelettel:

SZAPLONCAY SÁNDOR,

3—3

gyógyszerész.

Naponta friss töltés!

PSEPHOFER J.-FÉLE

gyógyszertár

Bécsben. I. ker. SINGERSTRASSE 15. sz. a. „zum goldenen Reichsapfel.“

Vértisztító labdacso, ez előtt általános labdacso neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen csodás hatásukat észszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacso általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszertől készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacso háziszertül ajánlatnak és ajánlattak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértelenségek, aranyér, béltelenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénységre s az abból eredő bajknál is: így sápkór, idegesség, száraz fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacso oly könnyen hatnak, hogy a legcélszerűbb fájdalomakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalma nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacso fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségeik után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Tekintetes ur!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitűnő vértisztító labdacsoiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék.

Tekintetes ur!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsoi kezeim közé kerültek, melyeknek hatásait ezennel megírom: Ön gyermekágyban meghaltam olyannyira, hogy semmi munkát nem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsoi engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért észszerű Nagy bizalom van, hogy ezen labdacsoi engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Mélyen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagy-néném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is meguntta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitűnő labdacsoiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. — Legfőbb tisztelettel: Wienertel Josefa.

Tekintetes ur?

Alulírt ismételtén kéri 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitűnő labdacsoiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésem kifejezésül ezen labdacso értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom természetesen használatára Önt ezennel felhatalmazom. — teljes tisztelettel: Hahn Ignác.

T. ur!

Felkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajttól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsoi nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel:

Zwickl Anna

Ezen vértisztító labdacso csak a Pserhofer J.-féle, az „Arany birodalmi almához“ címzett gyógyszer-tárában, Bécsben I. Singerstrasse 15. sz. a. készíttetnek valódi minőségben — s egy 15 szem labdacso tartalmú doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmú, 1 frt 05 kr. kerül; bérmentetlenség utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbi beküldésénél (mi legjobban postautalványon eszközölhetik) bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 kr. kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacso a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kérek csakis Pserhofer J.-féle ver-

tisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon alírással vörös színben van ellátva.

Amerikai közsvénykenőcs, gyors és biztos hatású legjobb szer, minden közsvényes és csúszos bajok, u. m.: gerinc-agy bántalom, tagzaggatás, ischias, migrane, ideges fogfájás, főtájás, fülzaggatás stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamilyen hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 frt.

Altalános tapasz Steudel tanártól. Útes szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukac, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajknál, mint kitűnő szer lón kipróbálva 1 tégyel 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden ily sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 krajcár. Bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általános ismert kitűnő háziszér, harut rekedtség, göresös köhögés stb. ellen. 1 üvegeske ára 50 kr., 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Elet-esszencia (prágai csöppek) megromlott gyomor, rossz emésztés és minden nemű altesti bajok ellen kitűnő háziszér 1 üvegeskevel 22 krajcár, 12 üveg 2 frt.

Altalános tisztító-só Bulrich A. W.-től. Kitűnő háziszér a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főtájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhív, arranyér, dagulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint

Angol csodabalsam, 1 üveg 55 krajcár, egy kis üveg 12 krajcár

Por a lábízadás ellen. Ezen por megszünteti a lábízadást s azáltal kiegészítő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balsam, kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 krajcár, bérmentes küldéssel 65 krajcár.

Helsó vagy egészség-só kitűnő gyógyszer gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben notán nem levők gyorsan és olcsón megszereszethetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközölhetők, ha a pénzüsszeg előre beküldetik nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

A fenti különlegességek kaphatók Török József gyógyszerész urnál Budapesten. Király-utca 12-ik szám.

11—12